

Sagami Ningyo Ōibai

Apie Sagami Ningyo Šibai

Nuo Edo laikotarpio iki Meidži, Sagami provincijoje buvo 15 ningyo šibai (lėlių teatro) vietų. Penki teatrai tęsia savo tradicijas: Hayaši za ir Hase za Atsugi mieste, Šimonaka za Odawaros, Sakitori za Hiracukos ir Ašigara za Ašigaros miestuose.

Edo laikotarpio pabaigoje ningyo šibai (dažnai naudojamas ningyo džoruri pavadinimas) išplito visoje Japonijoje. Sagami Ningyo Šibai taip pat tapo pažįstama vietine pramoga. Visas penkias lėlių teatro grupes Japonijos nacionalinė vyriausybė arba Kanagavos prefektūra pripažįsta nematerialiu kultūros paveldu.

Skiriamasis Sagami Ningyo Šibai bruožas yra sanindzukai (trijų asmenų metodas), kai kiekvieną lėlę valdo trys lėlininkai: omodzukai (pagrindinis lėlininkas, valdantis dešinę ranką ir galvą), hidaridzukai (kairės pusės lėlininkas, valdantis kairę ranką) ir ashidzukai (trečias lėlininkas, valdantis kojas). Kitas bruožas yra tepo zaši (šautuvo laikymo metodas) - metodas, kai lėlė valdoma panašiai kaip šautuvas.

Apie teatrus

Hase za

Hase rajono lėlių teatras Atsugi mieste.

Hase za prasidėjo prieš 300 metų, lėlininkui meistrui iš Awadži salos apmokius vietinius lėlininkus. Awadži stiliaus *okina* (seno žmogaus No teatro kaukės) skirtos šikisanbaso scenarijams, saugomos vietinėje Segi šventykloje, patvirtina šią teoriją.

Nuo Edo laikotarpio pabaigos iki Meidži eros lėlininkus mokė meistrai iš Osakos ir Edo, o pasirodymai buvo aktyviai rodomi miesto viduje ir už jo ribų net ir po Antrojo pasaulinio karo. Vėliau buvo etapas, kai buvo sunku tęsti pasirodymus dėl sumažėjusio lėlininkų skaičiaus, tačiau miesto ir vietos bendruomenės bendradarbiavimo dėka Hase za šiuo metu veikia su 15 lėlininkų.

Hase za šiuo metu turi 56 *kaširas* (lėlių galvas) - daugumą jų buvo pagamintos pačių teatro lėlininkų.

Sakitori za

Šinomija rajono lėlių teatras Hiracukos mieste.

Sakoma, kad teatras prasidėjo maždaug Edo laikotarpio viduryje ir tuo metu buvo žinomas kaip *Šinomijos Lėlių Teatras*. 1902 m. Gaisre sudegė daug *kaširų* ir kostiumų, tačiau lėlininkai išvyko į Osaką ir įsigijo naujų.

Kurį laiką lėlių teatras negalėjo veikti, tačiau 1952 m. jis buvo rekonstruotas ir pavadintas Sakitori za, po Sakitori šventovės, kurioje yra manoma gyvena Šinomijos *udžigami* (vietiniai dievai).

Šiuo metu *Sakitori za* naudojama 50 *kaširų*.

Ašigara za

Madaramės rajono lėlių teatras Minami-Ashigara mieste.

Teatras prasidėjo Edo laikotarpio viduryje, lėlininkui meistrui iš Awa (dabartinės Tokušimos prefektūros) apmokius vietinius lėlininkus. Tuo metu jis buvo žinomas kaip *Fukuzawamura Madarame Lėlių Teatras*. Prasidėjus Šiowa laikotarpiui, teatrui buvo sunkus laikotarpis, kurio metu jis negalėjo veikti. Tačiau daugelio žmonių pastangomis buvo įsteigta *Madarame Lėlių Teatro Išsaugojimo Asociacija* ir įkurta Ashigara za.

Ashigara za šiuo metu turi 66 *kaširas* ir kai kurios iš jų yra labai vertingos.

Šimonaka za

Odake rajono miesto lėlių teatras Odawara mieste.

Manoma kad Edo laikotarpio viduryje, tuomet vadinamo *Odake Lėlių Teatro* lėlininkai buvo apmokyti lėlininkų iš Kansai regiono, keliaujančių į Edo. Tuo pačiu Edo laikotarpiu, teatro veikla buvo uždrausta *Tenpo reformų*. Tačiau sakoma, kad lėlininkai ir toliau praktikavosi, pasislėpę nuo šogunato senoviniuose horizontaliuose laidojimo kambarėliuose, vadinamuose *yokoana kofun*.

Šimonaka za šiuo metu turi 92 *kaširas*.

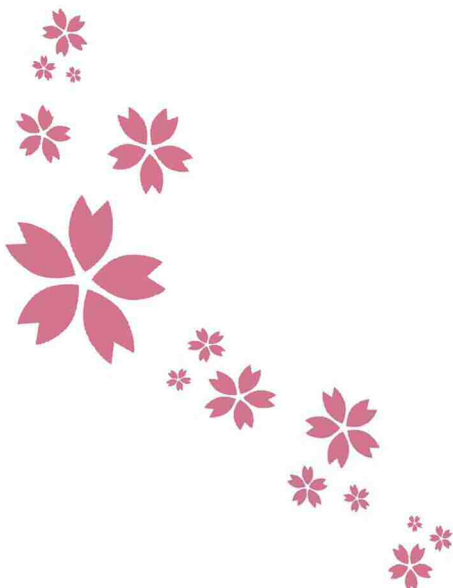

Hajaši za

Hayaši rajono lėlių teatras Atsugi mieste.

Tikslus įkūrimo laikas nežinomas, tačiau manoma, kad tai buvo maždaug prieš 280 metų. Antroje Edo laikotarpio pusėje garsusis Osakos lėlininkas, vardu Jošida Asaemon, buvo paskirtas lėlių meistru ir vadovavo teatrui iki Meidži eros. Tais laikais teatras buvo vadinamas *Hajaši Lėlių teatru* arba *Jošida Ren* (Jošida trupe).

Hajaši za šiuo metu turi 51 *kaširą*.

Siužeto santrauka

Keisei Awa no Naruto (Kurtizanė prie Awa Sūkurių)

- Junrei Uta no Dan (Piligrimų Dainos skyrius)

Džurobė su žmona *Oyumi* atvyksta į Osaką ieškoti jo pavogto kardo. Jie užsidirba iš vagysčių. Vieną dieną jie gauna laišką. Laiške rašoma, kad jų nusikaltimai, padaryti ieškant kardo, išaiškėjo, ir jie turi už juos atsakyti.

Prie jų prieina pilgrimė mergina, ieškanti tėvų iš Awos (dabartinės Tokušimos prefektūros). *Oyumi* supranta, kad ši mergina yra jos dukra *Otsuru*. Kai *Otsuru* pasakoja apie savo jausmus savo tėvams, *Oyumi* užplūsta jausmai pasakyti jai tiesą ir stipriai apkabinti. Tačiau ji nenori, kad *Otsuru* sužinotų apie savo tėvo *Jurobe* nusikaltimus, todėl susilaiko jai pasakyti, kad būtent jie yra jos tėvai, kurių ji ieško. *Oyumi* liepia *Otsuru* kuo greičiau grįžti į savus namus, ir priverčia ją išvykti.

Oyumi išgirsta *Otsuru* piligrimų dainą lauke. Netrukus *Oyumi* apsipila ašaromis ir supranta, kad gali daugiau niekada nebepamatyti savo dukters, todėl išbėga paskui ją.

Hadesugata Onna Maiginu (Tragiškas Meilės Trikampis) **- *Sakaya no Dan (Alkoholinių Gėrimų Parduotuvės skyrius)***

Tai yra paremta tikra istorija apie dvigubą savižudybę, įvykdytą *Seničimae*, Osakoje 1695 m. *Hanšiči*, alkoholinių gėrimų parduotuvės savininko *Akaneya Hanbė* sūnus, veda merginą, vardu *Osono*, tačiau tęsia santykius ir su mergina linksmintoją *Sankatsu*. *Hanšiči* ir *Sankatsu* susilaukia vaikelio. *Hanšiči* trejus metus apleidžia savo žmoną *Osono*, tad jos įsiutęs tėvas *Sogan* priverstinai susigrąžina dukrą į savo namus, nutraukdamas jos santykius su *Hanšiči*.

Kitų metų Naujųjų metų vakarą *Sogan* ir *Osono* aplanko Hanbe. Jis atsiprašo už savo poelgį ir maldauja vėl leisti būti jų dukters *Hanšičio* vyru, papasakodamas kaip ji liūdėjo dėl išsiskyrimo su juo nuo pat tada, kai ji grįžo į jo namus. Tačiau *Hanbė* atmeta jo prašymą. Užvakar vakare *Hanšiči* įvykdė žmogžudystę, todėl *Hanbė* mano, kad tai sukeltų rūpesčių *Osono*, jei jie atkurtų savo santuokinius santykius. Bandydamas apsaugoti *Hanšiči* gyvybę, *Hanbė* gauna atlikti bausmę vietoj sūnaus, po to kai jį iškviečia magistratų biuras. *Hanšiči* motina ir *Osono* lieja ašaras dėl dviejų tėčių meilės savo atžaloms. Abu tėčiai taip pat pradeda verkti.

Osono išvyksta viena, su skaudančia širdimi ir pilna minčių, kad tokios tragedijos jos vyrui nebūtų nutikę, jei *Hanšiči* būtų vedęs *Sankatsu*.

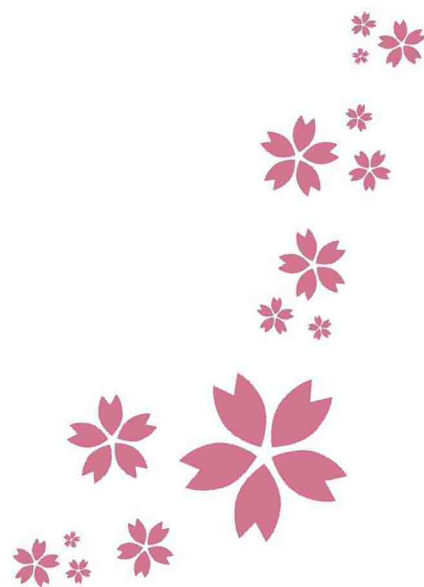

Shouutsushi Asagao Banashi (Sukučio istorija)

- Yadoya kara Oigawa no Dan (Nuo Užėigos iki Oigavos Upės skyrius)

Akidzuki Juminoskės duktė Miyuki susitikinėjo su jaunu samurajumi Miyagi Asodžiro, kurį ji įsimylėjo kartu žiūrint į jonvabalius Udži (mažame mieste tarp Kioto ir Nara). Tačiau jie turi atskirti. Grįžus į gimtinę, Miyuki gauna pasiūlymą tuoktis iš Komazawa Džirozaemon. Jis iš tikrųjų yra jos buvęs meilužis Asodžiro, tačiau Miyuki to nežino ir nusprendžia pabėgti iš namų. Kelionės metu ji praranda regėjimą. Po to ji pasikeičia savo vardą į Asagao (sukutis) ir gyvena Šimados Karčemoj su Kaja Tokuemon, groja koto (japoniška arfa) ir dainuoja Tsuju no Hinuma (Prieš Išsisklaidant Rasai).

Vieną dieną Komazawa ateina į karčemą su Iwaširo Takita. Jie išgirsta apie aklą moterį, dainuojančią *Tsuju no Hinuma*. Susitikę ją jie supranta, kad tai *Miyuki*. *Komazawa* perduoda *Tokuemon* japonišką vėduoklę su sukučių ornamentais ir akių lašus, ir palieka užėigą. Netrukus po to *Miyuki* susivokia, kad *Komazawa* yra *Asodžiro*, ir bėga paskui jį. Ji galiausiai pasiekia Oigavos upę, bet *Komazawa* ir *Iwaširo* jau yra kitoje pusėje. Dar blogiau - stiprus lietus apsaugo ją nuo upės kirtimo, tad ji garsiai pravirksta. Ji sielvartauja negalėdama pamatyti savo išsiilgtos meilės ir dėl savo nelemto likimo.

Meiboku Sendai Hagi (Didysis Sendai Gėlės Medis)

- Masaoka Čugi no Dan (Masaoka Čugi skyrius)

Jošitsuna, Oshu Date klano feodalas, įsimyli *Keisei Takao* iš *Yoshiwara* (garsaus Edo raudonųjų žibintų kvartalo). Galiausiai jis yra pašalinamas iš klano už tai, kad apleido pareigūno pareigas. Jaunas lordas, vardu *Tsurukiyo*, tampa jo įpėdiniu, tačiau atsiranda sąmokslas jį nužudyti ir užimti jo poziciją. Jo kūdikystės maitintoja *Masaoka* nerimauja dėl pasikėsimo nužudyti, todėl ji saugo jį nuo kitų jaunų vyrų ir maitina tik savo paruoštu maistu.

Ponia vardu *Sakaé Gozen*, karinio vado *Yoritomo* vardu, atneša įtartinais atrodančius saldinius. Kai ji ruošiasi sumaitinti *Tsurukiyo* šiuos saldinius, *Senmatsu*, tikrasis *Masaokos* sūnus, atbėga ir pirmas keletą jų suvalgo. Iškart po to jis krenta agonijoje. Sukčius, vardu *Yašio*, nuduria jį mirtinai, kad užmaskuotų apnuodijimą. Tačiau *Masaoka* neverkia dėl sūnaus mirties. Dėl to, mano *Sakaé Gozen*, kad ji sukeitė vietomis *Senmatsu* ir *Tsurukiyo*. *Sakaé Gozen* papasakoja *Masaokai* apie sąmokslą ir pabėgą.

Kai *Masaoka* pagaliau lieka viena ir jos niekas nebemato, jos motinystės instinktai paima viršų, ir ji stipriai glaudžia savo sūnaus kūną, verkdamą giliame liūdesyje.

Tsubosaka Kannon Reigenki (Stebuklas Tsubosaka Kannon Šventykloje) - Sawaičiuči no Dan (Sawaičiuči skyrius)

Susituokusi pora *Sawaiči* ir *Osato* laimingai gyvena kartu Tosos kaimynystėje, Yamato Tsubosaka vietovėje (dabartinės Naros prefektūros dalyje). *Sawaiči* yra silpnaregis. Jis mokina groti *šamisenu* (japoniška gitara), o *Osato* dirba siuvėja.

Nuo tada, kai jie susituokė prieš trejus metus, *Osato* kiekvieną vakarą eina į šventyklą melstis už savo vyro atsigavimą nuo jo negalios. Kadangi ji visada išeina naktį, *Sawaiči* įtaria neištikimybę. Tačiau ji paaiškina jam apie savo apsilankymus šventykloje ir jis atsiprašo, kad ja abejojo. Jiedu nusprendžia melstis kartu ir iškeliauja į Tsubosakos šventyklą.

